

Referat af efterårsmøde i Normudvalget

Tirsdag den 18. december 2018 kl. 10-15, Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Aarhus N

Deltagere:

Medlemmer af Normudvalget:

Brian H. Jacobsen (BHJ), Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Erik Steen Kristensen (ESK), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU
Hanne Bach (HBA), DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, AU
Hans Kjær (HKJ), Departementet (DEP)
Jens Elbæk (JEL), SEGES
Leif Knudsen (LEK), SEGES
Louise Piester (LOPIES), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Peter Lund (PLU), Institut for Husdyrvidenskab (ANIS), AU

Ad hoc deltagere:

Jens Erik Ørum (JEØ), Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Johannes L. Jensen (JLJ), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU
Lene Hegelund (LHE), Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA), AU
Liva Vejlgård (LIVVEJ), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Tobias Holger Baden (TOHOBA), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Ingrid K. Thomsen (IKT), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (referent)

Afbud:

Jakob Møgelvang (JAKM), Landbrugsstyrelsen (LBST)

Dato: 14. januar 2019

Side 1/4

Dagsorden:

1. Nyt fra Landbrugsstyrelsen. *Louise Piester*
2. Drejebogen og afledte ændringer i regneark og procedurer. *Ingrid K. Thomsen*
3. Analyse af landsforsøgene med kvælstoftildeling til vinterhvede og vårbyg. *Johannes L. Jensen*
4. Indstilling af kvælstofprognosen 2019. *Jens Erik Ørum*
5. Status for kvalitetssikring samt procedurer og initiativer. *Ingrid K. Thomsen*
6. Opskalering af husdyrgødningsmængder. *Peter Lund*
7. Næste møde: dagsorden, oplæg mm.
8. Eventuelt.

Referat

1. **Nyt fra Landbrugsstyrelsen.** LOPIES redegjorde for, at der er offentliggjort et nyt kort vedr. krav om målrettet regulering 2019. Kortet afviger en del fra det tidligere kort over målrettede efterafgrøder. Kravet fordeler sig anderledes end tidligere, da efterafgrøderne nu skal bidrage til en forbedringsindsats og samtidig sikre, at der ikke sker forringelser. Det forventes, at regeringen fremsætter lovforslag om en ny gødningslov til januar. Grundstrukturen er den samme som tidligere, men der er ændringer ift., hvilke virksomheder, der omfattes af gødningsregisteret. Nedsat kvælstofkvote planlægges at kunne tilvælges aktivt som alternativ til efterafgrøder, og der lægges op til, at der kan ske en overgang til en flerårig normfastsættelse, hvilket forudsætter en forudgående analyse, som skal aftales med Normudvalget. Der stiles mod, at kvælstofprognosen i fremtiden skal baseres på modelberegninger frem for jordprøver, og der er i den forbindelse nedsat et Prognoseudvalg, hvilket gennemgås under punkt 4.

LEK udtrykte forundring over det nye efterafgrødekort, hvor der nu er krav på tidligere friholdte arealer set i forhold til det "grønne" kort. LOPIES var klar over problemstillingen og oplyste, at der vil blive iværksat en oplysningskampagne. BHJ an-

førte, at der ikke har været tilstrækkelig orientering om overgangen til målrettet regulering, og at der fortsat udestår en diskussion om den faktiske udnyttelse af normerne og den geografiske placering af normreduktion som gennemført virkemiddel på baggrund af manglende forbrug af den fulde kvælstofkvote.

- 2. Drejebogen og afledte ændringer i regneark og procedurer.** IKT gennemgik Drejebogen, version 2, som er revideret af AU, KU og SEGES. Drejebogen er væsentligt ændret siden version 1, men dette har kun medført få ændringer i procedurer. Det er ønsket, at datoen for den endelige indstilling kan rykkes fra den 1. til den 15. april (Tabel 2.1), da det ellers er et stort tidspres for færdiggørelsen. LIVVEJ vil melde tilbage om, hvorvidt datoen kan ændres. *[LBST har i en mail af 8. januar 2018 til dette punkt meddelt, at datoen for den endelige indstilling kan ændres til den 15. april i Drejebogen, men at der på et senere tidspunkt vil ske en evaluering].*

Der er gennemført kvalitetssikring af alle enkeltforsøgene, og der er bl.a. udarbejdet en såkaldt analogitabel (Bilag 4), hvor der er redegjort for den procedure, der anvendes for den enkelte afgrøde til normfastsættelse afhængigt af, om der foreligger forsøgsdata eller ej. Der er i Drejebogen nu henvist til en række interne notater, som kan fås ved henvendelse til AU-AGRO.

Det blev aftalt, at der i stedet for angivelse af "version 2" anføres, at den pågældende version er gældende fra november 2018. Ligeledes noteres i Drejebogen, at antal forsøg for det enkelte års normindstilling fremgår af normindstillingen.

HKJ rejste problemstillinger omkring humusjorde, der pt ikke har selvstændig norm samt de mange små afgrøder, som ikke er omfattet af Drejebogen. Det blev aftalt, at der indsættes en fodnote omkring, hvor normer fra frilandsgrøntsager og andre afgrøder, der pt ikke er nævnt i analogitabellen, stammer fra. LEK spurgte om, hvorvidt fastsættelse af normer for fosfor også skulle fremgå af Drejebogen. LOPIES vil overveje spørgsmålet. *[LBST har i en mail af 8. januar 2018 til dette punkt meddelt, at set i lyset af processen med revidering af Drejebogen, og at denne nærmer sig sin afslutning, vil det ikke være hensigtsmæssigt at "åbne" drejebogen for en beskrivelse af fastsættelse normer for fosfor. LBST mener dog, at beskrivelsen er relevant, men at denne med fordel kan udarbejdes som et notat, der kan ligge ved siden af drejebogen].*

HKJ oplyste, at de retningsgivende fosfornormer ikke generelt indgår i reguleringen, men at de retningsgivende fosfornormer for visse særlige produktionsformer, f.eks. visse grøntsager, er overført til bindende regulering. Derudover var indstillingen hurtigst muligt at afslutte arbejdet med Drejebogen og derefter lægge den reviderede version på Normudvalgets hjemmeside.

- 3. Analyse af landsforsøgene med kvælstoftildeling til vinterhvede og vårbyg.** JLJ præsenterede resultater fra den gennemførte kvalitetssikring af kvælstofnormer og –prognose. Præsentationen byggede på det fremsendte udkast til IFRO-dokumentation " *Optimal kvælstoftildeling til korn – responsfunktioner og metode til produktionsøkonomisk analyse af Landsforsøgene med kvælstoftildeling til vinterhvede og vårbyg samt kvalitetssikring af Normudvalgets indstillinger*". Ved anvendelse af modellen NREMO, der var præsenteret i notatet, var der opnået en god overensstemmelse mellem kvælstofnormer fastsat traditionelt på baggrund af anden- og tredjegradspolynomier. Der var ligeledes god korrelation mellem den modelberegnete kvælstofprognose og tidligere års prognoser baseret på jordprøver udtaget i Kvadratnettet. Trods samstemmende fortegn mellem de to tilgange var der dog mange år, hvor der var store forskelle i egentlige kvælstofmængder fastsat ved de to tilgange.

Præsentationen medførte en diskussion af transparens samt fordele og ulemper ved de to tilgange til norm- og prognosefastlæggelse. Der var dog enighed om, at det har været vigtigt at sammenholde de nuværende metoder til fastsættelse med en anden tilgang, hvilket kan betragtes som en slags revisorfunktion.

- 4. Indstilling af kvælstofprognosen 2019.** TOHOBA orienterede om, at der var nedsat et såkaldt Prognoseudvalg bestående af TOHOBA, LIVVEJ, IKT, JLJ, JEØ og LEK. Prognoseudvalget opgave var at udarbejde oplæg til metode for mulig indstilling af kvælstofprognosen 2019 på baggrund af NREMO.

JEØ redegjorde for de grundlag og prognosemodeller, der var identificeret til modelmæssig fastsættelse af kvælstofprognosen. Dette affødte en diskussion omkring behovet for ændring af metode samt af, hvad kvælstofprognosen skal udtrykke – en klimatisk variation eller en justering af den allerede indstillede kvælstofnorm. LOPIES og TOHOBA påpegede, at det var nødvendigt og hensigtsmæssigt at afsøge nye metoder. Helt konkret var den nuværende kontrakt mellem LBST og SEGES udløbet og kunne ikke forlænges uden en udbudsrunde.

Det blev aftalt, at SEGES i 2019 udtager jordprøver i Kvadratnettet og beregner kvælstofprognose på sædvanlig vis for 2019. Samtidigt udarbejdes en kvælstofprognose på baggrund af NREMO. Prognoseudvalget vil på baggrund af resultaterne af disse to spor udarbejde en anbefaling til Normudvalget vedr. indstilling af kvælstofprognose for 2019. Anbefalingen skal foreligge og præsenteres på Normudvalgets ordinære møde i marts.

- 5. Status for kvalitetssikring samt procedurer og initiativer.** IKT redegjorde for, at tidsplanen for kvalitetssikring og revision af Drejebog, som var aftalt på det ordinære møde i 2018, generelt var opfyldt. Ligeledes var nogle af de udeståender, der fremgik af referatet fra samme møde, nu også opfyldt. For Drejebogen drejede det sig om bedre beskrivelser af fastsættelse af kvælstofnormer for frøgræs samt indregning af efterårstilført kvælstof ved fastlæggelse af normer til vinterraps. Udbytter for frøgræs i Vejledningen er generelt lavere end i praksis, hvilket Arbejdsgruppen vil tage op på førstkomende møde. Mht. gennemførelse af responsforsøg oplyste LEK, at bevilgede GUDP-projekter muliggjorde 116 responsforsøg over de kommende tre år, bl.a. med havre og vinterhvede. Kløvergræs regnes fortsat at være et fokuspunkt 2020/21, når projektet SmartGrass afsluttes.

Mht. yderligere initiativer blev det aftalt:

- Prognoseudvalget udarbejder anbefaling vedr. kvælstofprognose 2019.
- Prognoseudvalget fortsætter sit analysearbejde vedr. eventuel overgang til modelbaseret kvælstofprognose. Resultaterne skal foreligge 1. oktober 2019 og præsenteres på efterårsmødet i Normudvalget i oktober.
- AU, KU og SEGES gennemfører i fællesskab et analysearbejde vedr. en eventuel overgang til treårige kvælstofnormer. For kvælstofnormer indebærer arbejdet en analyse af dels NREMO-baserede kvælstofnormer og kvælstofnormer fastlagt på baggrund af Drejebogen.
- Der igangsættes et tilsvarende analysearbejde vedr. en eventuel overgang til treårige normer for husdyrgødning.
- IKT udarbejder en tidsmæssig oversigt over det arbejde, der er i gang eller igangsættes mht. kvælstofprognose og en eventuel overgang til treårige normer.

6. Opskalering af husdyrgødningsmængder. PLU orienterede om, at Hanne Damgaard Poulsen (AU-ANIS) arbejdede på en husdyrgødningsmodel. Der testes to modeller, men forskellen mellem de to modeller er begrænset. ESK anførte, at der er behov for øget fokus på husdyrgødning - ikke mindst i relation til flerårige normer. Der stiles mod at have en dokumentation for metode til opgørelse af husdyrgødning klar pr. 1. oktober 2019. LEK opfordrede til, at AU tager kontakt til Torkild Birkmose, SEGES, der netop har opgjort næringsstofmængden i husdyrgødning på grundlag af indberetninger til gødningsregnskabet.

7. Næste møde: dagsorden, oplæg mm.

Næste møde afholdes fredag den 8. marts 2019 kl. 10-15 på SEGES, Skejby. IKT indkalder. Til dagsordenen blev der identificeret to punkter:

- Resultater fra Prognoseudvalget vedr. kvælstofprognosen for 2019
- Økonomisk optimale normer

8. Eventuelt.

HKJ påpegede, at resultaterne fra NREMO vedrørende humusjorde underbygger, at der tages stilling til disse jordtyper, inden normerne evt. fastlægges for en treårig periode. HKJ fremførte desuden, at definitionerne for afgrødekoderne for trækulturer kan give problemer, når bioaske som planlagt indarbejdes i fosforreguleringen fra 1/8 2019, idet normen for alm. skove er nul. Dette vil umiddelbart gøre den nuværende anvendelse af bioaske i skove meget vanskelig. Der er desuden behov for mere klart og præcist at skelne mellem skov som f.eks. vurderes ammoniakfølsom ved miljøgodkendelsen af husdyrbrug, og "produktionsskove", hvor der er behov og mulighed for at anvende bioaske og evt. anden gødning. De nuværende afgrødekoder er ikke klart nok defineret. THOBA tager sig af sagen.

LEK orienterede om, at der er behov for en forenkling af reglerne vedr. indberetning af gødning for værterne for Landsforsøgene. LBST har noteret sig problemstillingen.

TOHOBA orienterede om, at der forventes fremsendt en bestilling på kvælstofnormer for kastanjer og valnødder.